

Aan:
de voorzitter en leden van
Provinciale Staten van Drenthe

Assen, 12 april 2022
Ons kenmerk 15/5.1/2022000517
Behandeld door team Water, Bodem en Milieu (0592) 36 55 55
Onderwerp: Evaluatie regeling drainage en beregening rond Natura 2000-gebieden
Status: Ter informatie

Geachte voorzitter/leden,

Drainage en beregening rond de Natura 2000-gebieden kan leiden tot verdroging van de natuur. Daarom zijn in 2015 met de landbouw en de terreinbeheerders afspraken gemaakt. Doel van de afspraken is om de verdroging van Natura 2000-gebieden tegen te gaan en daarnaast een goede landbouwpraktijk mogelijk te maken. Deze afspraken zijn opgenomen in de beheerplannen van de Natura 2000-gebieden. Binnen de afspraken is het de bedoeling om op termijn te komen tot een definitieve invulling van een overgangszone. De uitvoering van de huidige afspraken is daarom, mede op basis van de ervaringen in de droge jaren 2018, 2019 en 2020, geëvalueerd.

De aanleg van drainage of grondwateronttrekking voor beregening in de randzones van natuurgebieden kan leiden tot een verlaging van de grondwaterstand in het natuurgebied en daarmee tot een negatief effect op de natuurwaarden. Landbouwgronden worden gedraineerd om te voorkomen dat de grond bij veel neerslag te nat wordt. Drainagebuizen liggen over het algemeen 1 m beneden maaiveld op een onderlinge afstand van 8 tot 10 m in het perceel. In het groeiseizoen, en zeker als er weinig neerslag valt, wordt op de hoger gelegen zandgronden door middel van putten grondwater onttrokken voor beregening van landbouwgewassen. Deze putten onttrekken grondwater op een diepte van 25 tot 60 m.

Op basis van de Wet natuurbescherming is het verboden om zonder vergunning projecten te realiseren die significante gevolgen kunnen hebben voor de instandhoudingsdoelen in een Natura 2000-gebied. De aanleg van drainage of beregening zijn 'projecten' die significante effecten kunnen hebben. De provincie heeft samen met LTO-Noord en natuur- en milieuorganisaties in 2015 afspraken gemaakt over de aanleg en het vervangen van drainage en beregeningsputten in en rondom Natura 2000-gebieden in Drenthe. Deze afspraken zijn vastgelegd in de Notitie drainage en beregening en vertaald in de beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden. Onderdeel van de afspraak is dat de bestaande drainage en grondwaterputten worden beschouwd als bestaand gebruik. Voor nieuwe drainage of beregeningsputten moet door middel van een voortoets worden aangetoond dat er geen effect op het natuurgebied is. Deze verplichting is begrensd in een op kaart aangegeven onderzoekszone. In de afspraken is verder opgenomen dat voor de lange termijn een pakket met maatregelen wordt ontwikkeld en een definitieve overgangszone wordt bepaald. In onze brief van 16 december 2015 (kenmerk 51/3.3/2015005454) hebben wij u over deze aanpak geïnformeerd.

De huidige regeling voor drainage en beregening rond Natura 2000-gebieden is in 2021 geëvalueerd (bijlage 1). Hieruit is het volgende gebleken:

- er zijn niet veel maatregelen denkbaar die nog wat toevoegen aan de maatregelen die al worden ontwikkeld in de lopende gebiedsprocessen voor de Natura 2000-gebieden. De Wet natuurbescherming schrijft voor dat maatregelen alleen als mitigerende maatregel kunnen worden opgenomen als het gaat om een extra maatregel bovenop de al voorgenomen maatregelen;
- uit de ingediende voortoetsen blijkt dat negatieve effecten op de natuur niet worden aangetoond als een beregeningsput of drainage op afstanden groter dan 200 tot 400 m vanaf het Natura 2000-gebied wordt aangelegd (de afstand is afhankelijk van de opbouw van de ondergrond);
- de voortoetsen worden op basis van de Wet natuurbescherming individueel beoordeeld en hiermee wordt een mogelijk cumulatief effect van eerdere aangelegde beregeningsputten of drainage niet meegewogen;
- de werkwijze met voortoetsen en afspraken over het vervangen van drainage of beregeningsputten is complex, waarbij er bovendien sprake is van verschillende regelgeving van provincie en de waterschappen.

Het feit dat drainage of beregening uit grondwater effect kan hebben op de natuurwaarden in de Natura 2000-gebieden maakt het noodzakelijk dat er een vervolg op de huidige regeling komt. Hierbij zal rekening moeten worden gehouden met mogelijk cumulatieve effecten van grondwateronttrekking voor beregening of door de aanleg van drainage. Door met algemene regels te werken in plaats van de individuele beoordeling van voortoetsen, kunnen cumulatieve effecten van drainage of beregening uit grondwater worden voorkomen. Een algemene regel kan bestaan uit een nader te bepalen zone waar de beregening of drainage aan een maximum is gebonden. Dat is een maximum waarbij geen effect optreedt in het natuurgebied.

De evaluatie is besproken in de Commissie Landelijk Gebied. De Commissie adviseert om de volgende twee opties uit te werken:

- een zone rond het Natura 2000-gebied met algemene regels waarin is vastgelegd wat de maximale waterbeschikbaarheid is;
- een combinatie met een smalle strook met toepassing van een stand-still-beginsel en daarbuiten een zone op basis van waterbeschikbaarheid.

Uitgangspunt van deze algemene regels is dat er geen significant negatief effect is op natuurwaarden in het Natura 2000-gebied. Daarmee is een vergunning op basis van de Wet natuurbescherming niet aan de orde en zijn alleen de regels van de waterschappen van toepassing. Hiermee heeft een aanvrager voor drainage of beregening alleen te maken met het waterschap. De genoemde opties vormen een vertrekpunt voor een uitwerking in een gebiedsproces. De uitwerking kan per gebied verschillen.

De provincie zal de uitkomst van de uitwerking per gebied opnemen in de te actualiseren beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden. De huidige beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden zijn op 10 maart 2022 verlengd en worden vanaf 2023 geactualiseerd. De huidige regeling wordt zolang voortgezet.

Bij de actualisering van de eerste beheerplannen zullen wij u opnieuw informeren over de stand van zaken.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, voorzitter

, secretaris

Bijlage Evaluatie afspraken drainage en beregening rond Natura 2000-gebieden
(notitie voor de CLG van 20 mei 2021)
md/coll.

Evaluatie afspraken drainage en beregening rond Natura2000 gebieden

Notitie voor de Commissie Landelijk Gebied 20 mei 2021

Inleiding

Ingevolge de Wet natuurbescherming is het verboden om zonder vergunning projecten te realiseren dat niet direct verband houden met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor de instandhoudingsdoelen in een Natura 2000-gebied. De aanleg van drainage of beregening zijn 'projecten' die significante effecten kunnen hebben. De provincie Drenthe heeft samen met LTO-Noord en natuur- en milieuorganisaties afspraken gemaakt over de aanleg en het vervangen van drainage en beregeningsputten in en rondom Natura 2000-gebieden in Drenthe. Deze afspraken zijn vastgelegd in de notitie drainage en beregening en vertaald in de beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden. De afspraken omvatten een werkwijze voor de korte termijn en het ontwikkelen van een definitieve regeling met een verbeterpakket voor de lange termijn.

Notitie drainage en beregening

Samengevat zijn in 2015 de volgende afspraken gemaakt:

Korte termijn

- In de onderzoekszone wordt de bestaande drainage en beregening geïnventariseerd.
- Vervangen van bestaande drainage en beregening op de zelfde diepte en capaciteit is vergunningvrij mits gemeld voor 1 maart 2016
- Voor nieuwe drainage of beregeningsputten binnen de onderzoekszone is een voortoets noodzakelijk
- Voortoets wordt gefaseerd aangepakt. Eerst wordt hydrologische analyse gemaakt. Pas bij effecten > 2 cm in een gebied met kwetsbare habitats volgt een ecologische toets
- Voortoetsen komen in aanmerking van een vergoeding voor 3.000 euro wanneer een hydrologische analyse volstaat en voor 5.000 euro wanneer een ecohydrologische analyse noodzakelijk is.
- Er zijn drie voortoetsen beschikbaar als voorbeeld.
- Indien er een voortoets in de directe omgeving (met vergelijkbare hydrologische condities) beschikbaar is kan de provincie besluiten dat een nieuwe voortoets niet nodig is en stelt de provincie op grond van de bestaande voortoets vast of er sprake is van een significant effect.

Langere termijn (2 jaar tot maximaal 6 jaar)

- Per Natura 2000-gebied wordt met een gebiedsgerichte benadering een overgangszone bepaald. Binnen deze overgangszone wordt een door de landbouw en natuur gedragen verbeterpakket ontwikkeld en uitgevoerd om de hydrologische toestand van het Natura 2000-gebied (tegengaan/vermindering van verdroging) verder te verbeteren in samenhang met het realiseren van goede omstandigheden voor landbouwkundig gebruik.
- Binnen deze zone geen vergunningprocedure, maar algemene regels. De zone is zo groot als nodig/zo klein als mogelijk.

Stand van zaken uitvoering afspraken korte termijn

- De inventarisatie van drainage en beregening is uitgevoerd en beschikbaar op de site van de provincie (www.provincie.drenthe.nl/drainage)
- Controle van inventarisatie is steekproefsgewijs uitgevoerd. Hierbij bleek dat het erg moeilijk is om in het veld aan te tonen of er wel of geen sprake is van drainage. In een aantal gevallen is uit navraag gebleken dat de opgegeven informatie over drainage en beregeningsputten correct is.
- De provincie heeft een subsidieregeling voor het uitvoeren van voortoetsen. Voor een hydrologisch analyse is een vergoeding van € 3.000,- beschikbaar en voor een hydrologische en ecologische analyse € 5.000,-.
- De volgende voortoetsen zijn ingediend:

	Voortoets (put)	Niet akkoord	Aantal handhavingsacties	Aantal overtredingen	Alsnog voortoets uitgevoerd	Vervolgactie
2016	8 (2)	-	-	-	-	
2017	6 (3)	2	1	-	-	
2018	11 (2)	-	2	3	2	
2019	7 (4)	-	3	9	3	
2020	9 (8)	1	3	7	4	

Tabel: Aantal voortoetsen en handhavingszaken in het kader van de uitvoering van de afspraken drainage en beregening

- Jaarlijks worden circa 10 voortoetsen voor de aanleg van drainage en beregeningsputten voorgesteld (zie tabel, tussen haakjes staat het aandeel voortoetsen voor beregening). Er lijkt door de droge jaren een verschuiving op te treden naar aanvragen voor beregeningsputten i.p.v. drainage. De voortoetsen worden door de provincie beoordeeld aan de hand van een checklist (zie bijlage 1).
- Gaandeweg neemt het aantal handhavingsverzoeken en geconstateerde illegaal aangelegde drainage en beregeningsputten toe, waarbij in een aantal gevallen na handhavend optreden alsnog een voortoets is uitgevoerd. Er is vanuit de buitenwereld ook meer aandacht voor de gevolgen voor de natuur.
- Bij het vervangen van gemelde drainage en beregeningsputten speelt vaak de discussie of de oude drainage onklaar is gemaakt en bij een beregeningsput speelt de vraag of deze met een zelfde capaciteit wordt vervangen.
- Uit voortoetsen blijkt over het algemeen dat geen significant effect wordt aangetoond als de afstand tot het kwetsbare habitatype meer dan 200 tot 400 m bedraagt (afhankelijk van het voorkomen van keileem).
- De indruk bestaat dat de beregening in de droge jaren aanzienlijk is toegenomen, maar de cijfers van de onttrokken hoeveelheden grondwater ontbreken. De totale onttrekking van grondwater voor beregening wordt geschat op 20 miljoen m³/jaar in een droog jaar (zie hieronder de paragraaf Grondwateronttrekking en droogte).
- Aanvragen worden individueel beoordeeld en hiermee wordt een mogelijk cumulatief effect niet meegewogen.
- Het landelijke archief met grondwateronttrekkingen is niet op orde. Hierdoor kunnen we niet met voldoende zekerheid aantonen dat er in het verleden geen melding heeft plaatsgevonden.
- De uitwerking van de afspraken is complex, waarbij er bovendien sprake is van verschillende regelgeving van provincie en waterschappen. Een samenvatting van de regelgeving voor de waterschappen is opgenomen in bijlage 2. De zuidelijke waterschappen hanteren een verbod op nieuwe putten voor beregening in een zone van 200 m rond grondwaterafhankelijke

natuurdoeltypen. Hierbij past de kanttekening dat deze natuurdoeltypen geen status hebben en nu niet meer worden gebruikt. Het waterschap Vechtstromen is bovendien voornemens om de bestaande putten uit deze 200 meter zone te (laten) verplaatsen met een regeling.

Stand van zaken uitvoering afspraken lange termijn

Verbeterpakket en nadere bepaling overgangszone: onderzoek Mantingerzand en –bos en Elperstroom¹

Huidige situatie natuur

De zomergrondwaterstanden in het Mantingerzand en -bos zakken te diep uit en blijven te lang laag. De omgeving is dusdanig ontwaterd dat de het gebied in droge perioden langzaam "leeg loopt". In de Elperstroom lijkt op dit moment het grootste probleem dat de regionale kwel op een aantal locaties wordt weggedrukt, waardoor het basenrijke grondwater niet meer binnen bereik komt van de vegetaties.

Huidige situatie landbouw

Op basis van de globale analyses t.a.v. de landbouw blijkt dat de natte percelen in de directe omgeving van het Natura 2000-gebied over het algemeen gedraineerd zijn. De diepteligging van de drainage wordt daarbij vooral bepaald door de bovenkant van de keileem in het gebied. In het zuidelijk deel het Elperstroomgebied is wateraanvoer mogelijk. In droge zomers treedt ook droogteschade in de landbouw op. De in het gebied aanwezige beregeningsputten worden incidenteel ingezet.

Maatregelen

Het overgrote deel van de mogelijke maatregelen, zowel intern als extern is reeds benoemd in de gebiedsanalyse in het beheerplan. Er zijn simpelweg vrijwel geen extra maatregelen mogelijk bovenop de maatregelen in het beheerplan. Eén maatregel kan hier nog aan worden toegevoegd. Dit is het lokaal verondiepen van de reeds aanwezige drainage. Het blijkt dat in een aantal percelen op een diepte van meer dan 1 meter is gedraineerd. Het verondiepen van deze drainage kan een positief effect hebben op zowel de aangrenzende kwetsbare habitattypen als de landbouwproductie.

Begrenzing overgangszone

Binnen deze studie is het niet mogelijk gebleken om de grootte van de invloedszones/overgangszones nader uit te werken. Hiervoor is het noodzakelijk om een gedetailleerd hydrologisch model per gebied te ontwikkelen dat is gekoppeld aan de hand van gemeten grondwaterstanden. Deze modellering is er momenteel niet.

Klimaatbestendige Drentsche Aa van waterschap Hunze en Aa's

In opdracht van het waterschap Hunze en Aa's en als onderdeel van het Europese Intereg project Topsoil is een (Simgro) grondwatermodel ontwikkeld voor het stroomgebied van de Drentsche Aa. De insteek van het waterschap is om de landbouw meer ruimte te geven voor beregening uit grondwater zonder dat de natuur daar last van heeft. Het voorlopige resultaat van de gaat uit van een scenario met een bufferzone van 500 m in combinatie met een maximale beregeningsgift van 50 mm daarbuiten. Nader onderzoek naar de verdere uitwerking loopt nog.

Conclusie rapportage grondwateronttrekkingen en kwetsbare grondwaterafhankelijke natuurgebieden in Hoog Nederland (IPO, uitwerking aanbeveling 10 van de Beleidstafel droogte)

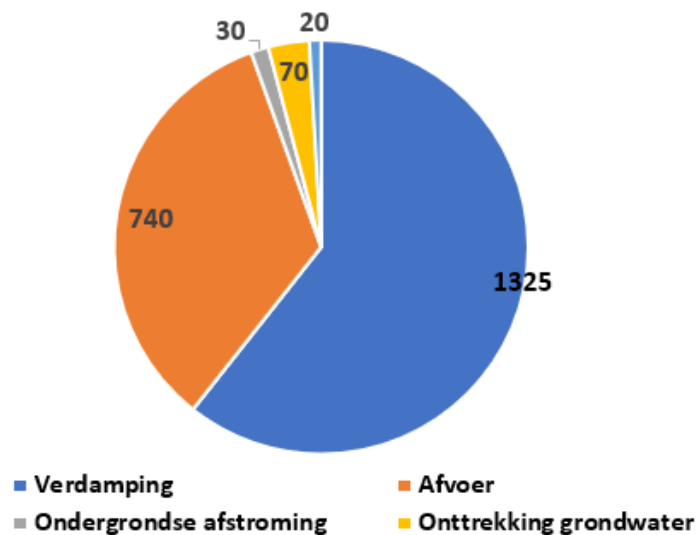
¹ Onderzoekszone N2000-gebied Mantingerzand en Mantingerbos en Weide Fase 2: watersysteemanalyse en maatregelenkoffer, Sweco, 3 januari 2018 en Onderzoekszone N2000-gebied Elperstroom, Fase 2: watersysteemanalyse en maatregelenkoffer, Sweco, 4 januari 2018

Het grootste deel van de grondwaterafhankelijke natuur is kwetsbaar omdat deze natuur nog steeds onder invloed staat van de effecten van ont- en afwatering voor landbouw en stedelijk gebied. Daarbij staan een deel van de gebieden ook nog onder invloed van de permanente onttrekkingen van de drinkwaterwinning. De hydrologische effecten van een zomer als 2018 komen hier nog bovenop. Het blijkt een moeilijke opgave om de doorvertaling van de hydrologische effecten naar de vegetatie te maken. Het vaststellen van onomkeerbaar effect op natuur is nog een grote stap verder. Dit is niet mogelijk gebleken. Weten we dan helemaal niks. Nee is er een sterke aanwijzing dat droogte aan grondwaterafhankelijke natuur extra schade toebrengt en dat in gebieden waar het hydrologisch systeem door herstel een bepaalde robuustheid heeft gekregen die schade niet optreedt. Wij bevelen aan om de effecten van extra onttrekking te verminderen uit een voorzorgprincipe.

Echter de beste maatregelen zijn structurele maatregelen het gaat om het samenspel van de hydrologische situatie en de plek van het oppervlaktewater en de onttrekkingen hierin. Onze analyses hebben laten zien dat maatregelen direct rondom een natuurgebieden het meeste effect hebben, maar dat algemene uitspraken moeilijk zijn gezien de verschillen in systemen daarom is opstellen van maatregelen programma's regionaal maatwerk.

Grondwateronttrekking en droogte (uit verkenning Aanvullende Strategische Voorraden)

Verdamping, afvoer en onttrekking van grondwater

Jaarlijks valt er in Drenthe ca. 2200 miljoen m³ neerslag. Daarnaast wordt er ca. 100 miljoen m³ water aangevoerd vanuit het IJsselmeer. De grafiek maakt inzichtelijk hoe de totale jaarlijkse neerslag en wateraanvoer wordt verdeeld. Verdamping is verreweg de grootste post. Daarnaast wordt in de winter een groot deel van de neerslag afgevoerd. De onttrekking voor drinkwater en industrie is een relatief kleine post.

Voor landbouw en natuur is vooral de beschikbaarheid van grondwater aan het maaiveld van belang. De beschikbaarheid hangt af de hoeveelheid bodemvocht (gevoed door neerslag) en de grondwaterstand ten opzichte van maaiveld. In de zomer is de verdamping groter dan de neerslag met als gevolg dat de grondwaterstand daalt. In de winter, als de verdamping bijna nul is, stijgen de grondwaterstanden en wordt het teveel aan water afgevoerd. De zoetwaterprogramma's, waar momenteel aan gewerkt wordt, richten zich vooral op deze post door meer water in de winter vast te houden. Daarnaast kan een betere bodem bijdragen aan het vasthouden van water. De verdamping is slechts beperkt beïnvloedbaar. Hierbij kan gedacht worden aan loofbossen of lage vegetaties in natuurgebieden die minder water verdampen dan naaldbout.

Uit de figuur blijkt dat de onttrekking van grondwater een relatief kleine post is; ongeveer 10% van de afvoer. De berekening voor landbouwgewassen uit grondwater is de kleinste post, maar hiervan zijn de exacte gegevens niet bekend. Voor de figuur is gebruik gemaakt van een schatting van de berekening uit grondwater met het nationaal hydrologisch model. Uit het feit dat grondwateronttrekking een relatief kleine post is ten opzichte van de afvoer en verdamping kan geconcludeerd worden dat grondwateronttrekkingen niet de belangrijkste oorzaak zijn van de droogte. Dat neemt niet weg dat grondwateronttrekkingen lokaal wel een effect hebben. De grondwaterstand wordt in het puttenveld verlaagd, zodat het grondwater naar het puttenveld stroomt. Grondwateronttrekkingen worden daarom altijd beoordeeld op het effect op aangrenzende functies zoals landbouw en natuur.

Conclusies afspraken korte termijn

- Significante effecten worden over het algemeen in de voortoetsen niet aangetoond op afstanden groter dan 200 tot 400 meter vanaf het te draineren perceel of aan te leggen put (afhankelijk het voorkomen van keileem).
- Aanvragen worden individueel beoordeeld en hiermee wordt een mogelijk cumulatief effect niet meegewogen.
- De werkwijze met voortoetsen en afspraken over het vervangen van drainage of beregeningsputten is complex, waarbij er bovendien sprake is van verschillende regelgeving van provincie en de waterschappen.
- Uit de praktijk van het toezicht en de handhaving blijkt dat niet alle drainage en beregening wordt gemeld.

Conclusies afspraken lange termijn

- Het ontwikkelen van een verbeterpakket strikt gekoppeld aan drainage en beregening is niet gelukt. Uit de verkenning voor het Mantingerzand en –bos en Elperstroom is gebleken dat er dermate veel overlap is met de al lopende gebiedsprocessen, dat een parallel spoor, met een verbeterpakket aan maatregelen voor drainage en beregening, hier niet veel aan toevoegt.
- Het voorlopige resultaat van de studie van het waterschap Hunze en Aa's voor de Drentsche Aa gaat uit van een scenario met een bufferzone van 500 m in combinatie met een maximale beregeningsgift van 50 mm daarbuiten.
- In de landelijke studie naar de effecten van grondwateronttrekkingen op kwetsbare grondwaterafhankelijke natuur wordt geconcludeerd dat structurele maatregelen in het watersysteem rond het natuurgebied, waarbij het gaat om het samenspel van het oppervlaktewater en de onttrekkingen hierin, de beste garantie geeft op het voorkomen van schade aan natuur.

Aanbevelingen

1. Voor de korte termijn een verkenning uit te voeren naar algemene regels voor drainage en beregening rond Natura 2000-gebieden (verbodszone en/of regels voor een maximale beregeningsgift per ha). Daarbij onderzoeken of deze regelgeving bij 1 overheid, het waterschap, kan worden ondergebracht.
2. Voor de middellange termijn verbetermaatregelen, waaronder maatregelen voor drainage en beregening, onder te brengen in de gebiedsgerichte aanpak stikstof en/of het Programma Natuur, waarbij maatwerk per gebied mogelijk is.
3. Uitvoeren van één of meer experimenten met het ondieper aanleggen van drainage en/of extra vasthouden van water om later te gebruiken voor beregening.

Bijlage 1

Checklist beoordeling voortoetsen

Controle hydrologische deel

<u>√</u>	Voorschrift	Toelichting
	Beschrijving van de diepte en capaciteit drainage/berekening	
	Opnemen kaart met kwetsbare habitattypen.	
	Schematische weergave van de ondergrond op basis van recente gegevens (Regis 2.2)	
	Beschouwing van de drainageweerstand op basis van watervoerendheid van oppervlaktewater;	
	Een voortoets bevat een hydrologische berekening (analytisch met een twee lagen-oplossing of numeriek);	
	Bepalen effect op de grondwaterstand van het freatische pakket (boven het keileem) en stijghoogte watervoerende pakket van 2 cm of groter;	
	Bepaling van het effect op de kwel groter dan 0,1 mm/dag.	

Ecologische deel

Wanneer er wel sprake is van een hydrologisch effect, is een ecologische beoordeling en afweging aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

	Voorschrift	Toelichting
	Beoordelen reikwijdte van de effecten	
	Hydrologische randvoorwaarden grondwaterafhankelijke habitattypen of subtypen op basis van literatuurgegevens	
	Bepalen huidige staat van instandhouding	

Bijlage 2
Overzicht berekening

Waterschap	Max m ³	Gebiedsverbod	Periodeverbod	Vrijstellingen	Max m ³ voor vrijstellingen
Vechtstromen (KEUR)	Het is verboden zonder vergunning van het bestuur grondwater te onttrekken.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vechtstromen (algemene regels)	60 m ³ per uur, of 25.000 m ³ in totaal max. drie aaneengesloten maanden	Ja, in een door het bestuur aangewezen gebied	n.v.t.	Vee drenking	---
Hunze en Aa's (KEUR)	10 m ³ per uur 5.000 m ³ per kwartaal	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Hunze en Aa's (algemene regels)	Buiten oranje gekleurd gebied 60 m ³ per uur en binnen oranje gekleurde gebied 150 m ³ per uur	Ja, veenkoloniaal gebied (kaart 3)	n.v.t.	Bronbemaling Grondwateronttrekkingen uitsluitend voor grondwatersaneringen	5.000 m ³ per etmaal 50.000 m ³ per 30 dagen 200.000 m ³ per 6 maand en in totaal niet langer dan zes maanden 50.000 m ³ per 30 dagen en 200.000 m ³ per jaar
Noorderzijvest (KEUR)	80 m ³ per uur of max 10 m ³ per uur voor de gebiedsverboden	Gebieden met beperkte gebruiksmogelijkheden (bijlage A)	Berekening van grasland: 16 aug – 1 jun Berekening van akkerbouw 1 sept – 1 jun	Hoogsalderende teelten en vollegroondstuinbouw	n.v.t.
Noorderzijvest (algemene regels)	10 m ³ per uur 5.000 m ³ per kwartaal 50.000 m ³ aaneengesloten 30 dagen met maximum van 200.000 m ³ per jaar	n.v.t.	n.v.t.	Berekening en bevoeiing Berekening akkerbouwgrond of grasland	60 m ³ per uur (vanaf 10 m ³ per uur) 1.500 m ³ per ha.
Drents Overijsselse Delta (KEUR)	Het is verboden zonder vergunning van het bestuur grondwater te onttrekken.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Drents Overijsselse Delta (algemene regels)	10 m ³ per uur	Gebieden die zijn aangegeven op bijbehorende kaart	n.v.t.	Permanente bron Tijdelijke bron	60 m ³ per uur 100 m ³ per uur gedurende drie aaneengesloten maanden of 70.000 m ³ per 30 dagen